

İslâm'da kadın

- **Yaratılış**

Ve Rab Allah yerin toprağından adamı yaptı, ve onun burnuna hayat nefesini üfledi; ve adam yaşayan can oldu. Ve Rab Allah adamı aldı, baksın ve onu korusun diye Aden bahçesine koydu. Ve Rab Allah adama emredip dedi: Bahçenin her ağacından istediğın gibi ye; fakat **iyilik ve kötülüğü bilme ağacından** yemiyeceksin; çünkü ondan yediğın günde mutlaka ölürsün.

Ve Rab Allah adamdan aldığı kaburga kemiğinden bir kadın yaptı, ve onu adama getirdi. Ve adam dedi: şimdi bu benim kemiklerimden bir kemik, ve etimden ettir; buna **Nisa denilecek, çünkü o insandan alındı.** Bunun için insan anasını ve babasını bırakacak, ve karısına yapışacaktır, ve bir beden olacaklardır.

Ve Rab Allahın yaptığı bütün kır hayvanlarının en hilekârı olan yıldı. Ve **yılan** kadına dedi: Katiyen ölmezsiniz; çünkü Allah bilir ki, ondan yediğın gün, o vakit gözleriniz açılacak, ve iyiyi ve kötüyü bilerek Allah gibi olacaksınız.

Ve kadın gördü ki, ağaç yemek için iyi, ve gözlere hoş, ve anlayışlı kılmak için arzu olunur bir ağaçtı; ve **onun meyvesinden aldı, ve yedi; ve kendisiyle beraber kocasına da verdi, o da yedi.** İkisinin de gözleri açıldı, ve kendilerinin çıplak olduklarını bildiler; ve incir yaprakları dikip kendilerine önlükler yaptılar.

Ve Rab Allah yılanı dedi: Bunu yaptığın için, lânetlisin; **karnın üzerinde yürüyeceksin,** ve ömrünün bütün günlerinde toprak yiyeceksin; ve seninle kadın arasına, ve senin zürriyetinle onun zürriyeti arasına **düşmanlık** koyacağım; o senin başına saldıracak, ve sen onun topuğuna saldıracaksın.

Kadına dedi: Zahmetini ve gebeliğini ziyadesiyle çoğaltacağım; **ağrı ile evlât doğuracaksın;** ve arzun kocana olacak, o da sana hâkim olacaktır.

Ve Âdeme dedi: Karının sözünü dinlediğın, ve: Ondan yemiyeceksin, diye sana emrettiğim ağaçtan yediğın için, **toprak senin yüzünden lânetli oldu; ömrünün bütün günlerinde zahmetle ondan yiyeceksin;** alının teriyle ekmek yiyeceksin; topraksın ve toprağıa döneceksin. (*Tevrat: Tekvin*)

11. Andolsun, sizi yarattık. Sonra size şekil verdik. Sonra da meleklerle, “Âdem için sayğı ile eğilin” dedik. İblis'ten başka hepsi sayğı ile eğildiler. O, sayğı ile eğilenlerden olmadı.

12. Allah, “Sana emrettiğim zaman **seni sayğı ile eğilmekten ne alıkoydu?**” dedi. (O da) “**Ben ondan hayırlıyım. Çünkü beni ateşten yarattın. Onu ise çamurdan yarattın**” dedi.

13. Allah, “Şimdi in aşağı oradan. Çünkü senin orada büyüklük taslamak haddine değil! Hemen çık! Çünkü sen aşağılıklardansın” dedi.

14. Şeytan dedi ki: “(Öyle ise) **bana insanların tekrar diriltilecekleri güne kadar süre ver.**”

15. Allah da, “Sen süre verilenlerdensin” dedi.

16. Şeytan dedi ki: “(Öyle ise) beni azdırmana karşılık, yemin ederim ki, ben de **onları saptırmak için senin dosdoğru yolunun üzerinde elbette oturacağım.**”

17. “Sonra (pusu kurup) **onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım ve sen onların çoğunu şükreden (kimse)ler bulamayacaksın.**”

18. Allah, dedi ki: “Yerilmiş ve kovulmuş olarak çık oradan. Andolsun, **onlardan sana kim uyarırsa sizin, hepinizi cehenneme doldururum.**” (*A'râf, 7/11-18*)

Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan; ikisinden birçok erkek ve kadın (meydana getirip kabileler ve boylar halinde) yayan Rabbinize karşı gelmekten sakının. Kendisi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'a karşı gelmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının. Şüphesiz Allah, üzerinizde bir gözetleyicidir. (*Nisâ, 4/1*)

O, sizi bir tek nefisten yarattı. Sonra ondan eşini var etti. Sizin için hayvanlardan (erkek ve dişi olarak) sekiz eş yarattı. **Sizi annelerinizin karnında bir yaratılıştan öbürüne geçirerek üç (kat) karanlık içinde oluşturuyor.** İşte Rabbiniz olan Allah budur. Mülk (mutlak hâkimiyet) yalnız O'nundur. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O hâlde, nasıl oluyor da haktan döndürülüyorsunuz? (*Zümer, 39/6*)

O, sizi rahimlerde, dilediği gibi şekillendirendir. O'ndan başka ilâh yoktur. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir. (*Âl-i İmrân, 3/6*)

12. Andolsun, biz insanı, çamurdan (süzülmüş) bir özden yarattık.

13. Sonra onu az bir su (meni) hâlinde sağlam bir karargâha (ana rahmine) yerleştirdik.

14. Sonra bu az suyu “**alaka**” hâline getirdik. Alakayı da “**mudga**” yaptık. Bu “mudga”yı da kemiklere dönüştürdük ve bu kemiklere de et giydirdik. Nihayet onu bambaşka bir yaratık olarak ortaya çıkardık. Yaratanların en güzeli olan Allah’ın şânı ne yücedir! (*Mü’minûn, 23/12-14*) (“Alaka”; *erkeğin spermiyle döllenmiş yumurtadan bir hafta zarfında oluşan hücre topluluğunun rahim cidarına asılıp gömülmüş şekli.* “Mudga”; *ceninin, üzerinde diş izlerini andıran şekiller taşıyan henüz uzuvları oluşmamış şekli .)*

Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanımız, O’na karşı gelmekten en çok sakınmanızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır. (*Hucurât, 49/13*)

- **Cennetten dünyaya iniş**

35. Dedik ki: “**Ey Âdem! Sen ve eşin cennete yerleşin.** Orada dilediğiniz gibi bol bol yiyin, ama **şu ağaca yaklaşmayın**, yoksa zalimlerden olursunuz.”

36. Derken, **şeytan ayaklarını oradan kaydırды.** Onları içinde buldukları konumdan çıkardı. Bunun üzerine biz de, “**Birbirinize düşman olarak inin.** Sizin için yeryüzünde belli bir süre barınak ve yararlanma vardır” dedik.

37. Derken, Âdem (vahy yoluyla) Rabbinden birtakım kelimeler aldı, (onlarla amel edip Rabb’ine yalvardı. O da) bunun üzerine tövbesini kabul etti. Şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir, çok bağışlayandır.

38. “İnin oradan (cennetten) hepiniz. **Tarafımdan size bir yol gösterici (peygamber) gelir de kim ona uyarırsa, onlar için herhangi bir korku yoktur**, onlar üzülmeceklerdir” dedik.

39. İnkâr edenler ve âyetlerimizi yalanlayanlara gelince, işte bunlar cehennemliktir. Onlar orada ebedî kalacaklardır. (*Bakara, 2/35-39*)

45. Sabrederek ve namaz kılarak (Allah’tan) yardım dileyin. Şüphesiz **namaz, Allah’a derinden saygı duyanlardan başkasına ağır gelir.**

46. Onlar, Rablerine kavuşacaklarını ve gerçekten O’na döneceklerini çok iyi bilirler. (*Bakara, 2/45-46*)

168. Ey insanlar! Yeryüzündeki şeylerin helâl ve temiz olanlarından yiyin! **Şeytanın izinden yürümeyin.** Çünkü o sizin için apaçık bir düşmandır.

169. O, size ancak kötülüğü, hayâsızlığı ve Allah’a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi emreder. (*Bakara, 2/168-169*)

- **Tesettür**

Sözlükte “örtünmek, kuşanmak; başkaları ile kendisi arasına perde koymak, bir şeyin içinde veya arkasında gizlenmek” anlamlarındaki tesettür, terim olarak ilgilileri ve ölçüleri dinen belirlenmiş **örtünme yükümlülüğünü** ifade eder.

Âdem ile Havvâ’nın yasak meyveden yiyip cennetten dünyaya indirildiklerini anlatan âyette onların birdenbire kendilerinin ve birbirlerinin ayıp yerlerini gördükleri ve alelacele oralarını yaprakla kapattıkları belirtilir.

Kadın ve erkek açısından **örtülmesi gereken yerler avret diye adlandırılır. Erkeğin avret yeri göbekte diz kapağı arası, kadının avret yeri el, yüz ve ayak dışında bütün vücududur.** (*TDV, İslâm Ansiklopedisi*)

“Freud, vücudu örtme ve saklamanın cinsel merakı sürekli olarak kışkırttığına dikkati çekerek, bu merakın, vücudun belirli yerlerinden bütününe yönelmesini sanat yüceltmelerinin sebebi sayar.” Necip Fazıl ise şöyle der: **Zamanımızda kadın öylesine açılıp saçıldı ki kendisinde keşfedilecek hiçbir şey bırakmadı.**

“Elbise utanmak kadar, utanmak da ruh kadar ebedîdir” diyen Peyami Safa'nın ifadeleri: Kadın hastalıkları mütehassıslarından bir tanesi bana itiraf etmişti: -Her gün, birkaç defa, hastalarımın ayıp yerlerini görmek mecburiyeti, bana bütün kadınlardan nefret ettirdi. Bekâr kalışımın sebebi yalnız bu.

Sarışın bir kadının barsakları, yaldızlı ve güzel karnının geniş ve karanlık yuvası içinde, gömleklerini sıyırmış **yılanlar gibi çöreklenerek** hiçbir göze görünmeden kapalı kalıyor. İnsanın tekâmül etmiş bir hayvan olduğuna inananlar için, donsuz maymunun ayıp yerlerine imrenmek ihtimali var mıdır?

Gözümüzün önüne çırılçıplak bir Fatih veya Napoleon getirdiğimiz vakit, bu derileri yüzülmüş kahraman ruhlarının, muhteşem parıltılarını kaybederek, alelâde bir çıplak vücudun aynasına ne sönük bir in'ikâsla vurduklarını görürsünüz.

19. “Ey Âdem! Sen ve eşin cennette kalın. Dilediğiniz yerden yiyeceğinizi. Fakat **şu ağaca yaklaşmayın.** Yoksa zalimlerden olursunuz.”

20. Derken şeytan, kendilerinden gizlenmiş olan avret yerlerini onlara açmak için kendilerine vesvese verdi ve dedi ki: “Rabbimiz size bu ağacı ancak, melek olmayasınız, ya da (cennette) ebedî kalacaklardan olmayasınız diye yasakladı. (Öyle ise, yasak ağacın meyvesinden yiyeceğinizi ki melek olasınız yahut cennette ebediyen kalasınız.)”

21. “Şüphesiz ben size öğüt verenlerdenim” diye de onlara yemin etti.

22. Bu sûretle onları kandırarak yasağa sürükledi. Ağaçtan tattıklarında kendilerine avret yerleri göründü. Derhal üzerlerini cennet yapraklarıyla örtmeye başladılar. Rab'leri onlara, “Ben size bu ağacı yasaklamadım mı? Şeytan size apaçık bir düşmandır, demedim mi?” diye seslendi.

23. Dediler ki: “Rabbimiz! Biz kendimize zulüm ettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz.”

24. Allah, dedi ki: “Birbirinizin düşmanı olarak inin (oradan). Size yeryüzünde bir zamana kadar yerleşme ve yararlanma vardır.”

25. Allah, dedi ki: “Orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz ve oradan (mahşere) çıkarılacaksınız.”

26. Ey Âdemoğulları! Size avret yerlerinizi örtecek giysi ve süslenecek elbise verdik. Takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) elbisesi var ya, işte o daha hayırlıdır. Bu (giysiler), Allah'ın rahmetinin alametlerindedir. Belki öğüt alırlar (diye onları insanlara verdik).

27. Ey Âdemoğulları! Avret yerlerini kendilerine açmak için, elbiselerini soyarak ana babanızı cennetten çıkardığı gibi, şeytan sizi de saptırmasın. Çünkü o ve kabilesi, onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Şüphesiz biz, şeytanları, iman etmeyenlerin dostları kıldığımızdır. (A'râf, 7/19-27)

• Kadınların tuzağı

23. Evinde bulunduğu kadın (gönlünü ona kaptırıp) ondan arzuladığı şeyi elde etmek istedi ve kapıları kilitleyerek, “Haydi gelsene!” dedi. O ise, “Allah'a sığınırım, çünkü o (kocan) benim efendimdir, bana iyi baktı. Şüphesiz zalimler kurtuluşa eremezler” dedi.

24. Andolsun, kadın ona (göz koyup) istek duymuştu. Eğer Rabbinin delilini görmemiş olsaydı, Yûsuf da ona istek duyacaktı. Biz, ondan kötülüğü ve fuhşu uzaklaştırmak için işte böyle yaptık. Çünkü o, ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandı.

25. İkisi de kapıya koştular. Kadın, Yûsuf'un gömleğini arkadan yırttı. Kapının yanında hanımın efendisine rastladılar. Kadın dedi ki: “Senin ailene kötülük yapmak isteyeninin cezası, ancak zindana atılmak veya can yakıcı bir azaptır.”

26. Yûsuf, “O, benden arzusunu elde etmek istedi” dedi. Kadının ailesinden bir şahit de şöyle şahitlik etti: “Eğer onun gömleği önden yırtılmışsa, kadın doğru söylemiştir, o (Yûsuf) yalancılardandır.”

27. “Eğer gömleği arkadan yırtılmışsa, kadın yalan söylemiştir. O (Yûsuf) ise, doğru söyleyenlerdendir.”

28. Kadının kocası Yûsuf'un gömleğinin arkadan yırtıldığını görünce, dedi ki: “Şüphesiz bu, siz kadınların tuzağıdır. Şüphesiz sizin tuzağınız çok büyüktür.”

29. “Ey Yûsuf! Sen bundan sakın kimseye bahsetme. (Ey Kadın,) sen de günahının bağışlanmasını dile. Çünkü sen günah işleyenlerdensin.”

30. Şehirde birtakım kadınlar, “Aziz’in karısı, (hizmetçisi olan) delikanlısından murad almak istemiş. Ona olan aşkı yüreğine işlemiş. Şüphesiz biz onu açık bir sapıklık içinde görüyoruz” dediler.

31. Kadın, bunların dedikodularını işitince haber gönderip onları çağırdı. (Ziyafet düzenleyip) onlar için oturup yaslanacakları yer hazırladı. Her birine birer de bıçak verdi ve Yûsuf’a, “Çık karşılarna” dedi. **Kadınlar Yûsuf’u görünce, onu pek büyüttüler ve şaşkınlıkla ellerini kestiler. “Hâşâ! Allah için, bu bir insan değil, ancak şerefli bir melektir” dediler.**

32. Bunun üzerine kadın onlara dedi ki: “İşte bu, beni hakkında kınadığınız kimsedir. Andolsun, ben ondan murad almak istedim. Fakat o, iffetinden dolayı bundan kaçındı. Andolsun, eğer emrettiğimi yapmazsa, mutlaka zindana atılacak ve zillete uğrayanlardan olacak.” (Yûsuf, 12/23-32)

51. Kral, kadınlara, “Yûsuf’tan murad almak istediğiniz zaman derdiniz ne idi?” dedi. Kadınlar, “Hâşâ! Allah için, biz onun bir kötülüğünü bilmiyoruz” dediler. Aziz’in karısı ise, “Şimdi gerçek ortaya çıktı. Ondan ben murad almak istedim. Şüphesiz Yûsuf doğru söyleyenlerdendir” dedi.

52. (Yûsuf), “Benim böyle yapmam, Aziz’in; yokluğunda, benim kendisine hainlik etmediğimi ve Allah’ın, hainlerin tuzaklarını başarıya ulaştırmayacağını bilmesi içindi” dedi.

53. **“Ben nefsimi temize çıkarmam, çünkü Rabbimin merhamet ettiği hariç, nefis aşırı derecede kötülüğü emreder. Şüphesiz Rabbim çok bağışlayandır, çok merhamet edendir”** dedi. (Yûsuf, 12/51-53)

- **Kadınların özel hâli**

Sana **kadınların ay hâlini** sorarlar. De ki: “O bir ezadır (rahatsızlıktır). Ay hâlinde kadınlardan uzak durun. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri vakit, Allah’ın size emrettiği yerden onlara yaklaşın. Şüphesiz Allah çok tövbe edenleri sever, çok temizlenenleri sever.” (Bakara, 2/222)

Simone de Beauvoir, “**Kadın (Genç Kızlık Çağı)**” kitabında kadınların rahatsızlık halini özetle şöyle anlatır:

“İneklerin, kısrakların yavrulaması, farelerin, tavşanlarınkinden çok daha sancılı ve tehlikelidir. Dişilerin en bireyseli olan kadın, aynı zamanda, hepsinden daha kırılgan gözükmekte, yazgısını hepsinden daha acılı yaşamakta, erkeğinden alabildiğine ayrılmaktadır.

Erkeğin gelişmesi basittir: Doğumundan erginlik çağına dek hemen hemen düzenli bir biçimde gelişir; on beş ona altı yaşına doğru sperma üretimi başlar, yaşlılığa dek kesintisiz sürer.

Kadının öyküsüse çok daha karmaşıktır. **Yumurtalıkta, ayrı ayrı keseciklerde, aşağı yukarı elli bin yumurta hücresi vardır, bunların yaklaşık dört yüzü olgunlaşacaktır;** insan soyu, daha doğrusu an kadını ele geçirmiştir ve onda kendini var etmeye çalışır; böylece kadın, daha dünyaya gelirken bir çeşit ergenlik evresinden geçmektedir; üreme organı yardımcı hücreleri ansızın büyüyüp gelişmektedir; sonra, yumurtalık, aşağı yukarı beşte bir oranında küçülür: çocuğa şöyle rahat bir soluk alacak kısa bir süre bırakılır gibidir; bedeni gelişirken, üreme sistemi hemen hemen aynı kalmaktadır: yumurta keseciklerinin kimisi büyüyüp şişmekte, ancak olgunlaşmamaktadır.

Kız çocuğunun gelişimi erkek çocuğununkinin aynıdır: hattâ aynı yaşlarda, çoğu kez erkekten daha iri ve ağırdır. Ancak, ergenlik çağında, tür yeniden haklarına el koyar: yumurtalıktaki salgıların etkisiyle, gelişmekte olan yumurta keseciklerinin sayısı artar, yumurtalık kan akımına uğrar ve irileşir, **yumurtacıklardan biri olgunlaşır ve aylık rahatsızlıklar başlar;** üreme sistemi kesin biçim ve hacmini kazanır, iç salgısal denge kurulur. Bu olayın bir nöbetle, bir bunalımla gerçekleşmesi ilgi çekicidir; kadının bedeni, insan türünün vücuduna kök salmasına kuzu kuzu razı olmamaktadır; ve çatışma onu zayıflatmakta, varlığını tehlikeye atmaktadır.

Anglo-Saxson’lar kadının aylık rahatsızlıklarına “the curse”, “baş belâsı” derler... Öbür memelilerde yumurta üretimi tek bir mevsim sürer; bu sırada kan falan gelmez: her ayın böyle sancılı ve kanlı bitişi yalnızca üst düzeydeki maymun türlerinde ve kadındadır. Yumurtacığın çevresini kuşatan kesecikler, aşağı yukarı on dört gün genişleyip olgunlaşmakta, bu arada yumurtalık da bir hormon

salgılamaktadır: **On dördüncü gün yumurta düşmektedir:** Yumurtacığın çevresindeki kesecik yırtılmakta, yumurta kanala inmektedir.

Bundan sonra, döl yatağı üzerinde etkili olan hormonun salgılanmasıyla yumurta yatağının ve gebeliğin hazırlandığı ikinci aşama başlar. Döl yatağı değişir: döl yatağını çevreleyen kılcal damarlar sistemini kan basar, çeperleri dantela gibi kıvrım kıvrım olur; böylece, **döl yatağında döllenecek yumurta için bir beşik hazırlanır.**

Döl yatağının iç yüzündeki kıvrımlar açıldığı zaman sümüksü madde yaprak yaprak dökülmekte, kılcal damarlar gevşemekte ve kanlı bir sızıntı başlamaktadır. Ondan sonra, sümüksü madde yeniden oluşmakta, yeni bir kesecik bırakılması aşamasına geçilmektedir.

Bu karmaşık süreç, hormon salgılarıyla birlikte tiroid ve ipofiz bezlerini, merkezî sinir sistemini, sindirim sistemini, dolayısıyla bütün barsakları allak bullak etmektedir. **Kadınların çoğu -%85'i- bu dönemde sarsıntı geçirmektedir.** Tansiyon akıntudan önce yükselip bitiminden sonra düşer; nabız ve çoğu zaman ateş yükselir; genellikle peklik görülür; çoğu kez karaciğer de genişler, kandaki üre ve albümin oranı artar; kadınların çoğunda gırtlak yanması (boğaz ağrısı), kimi zaman da görme ve işitme bozuklukları ortaya çıkmaktadır; terleme artmakta ve rahatsızlık boyunca sürebilen kendine özgü bir koku yayılmaktadır.

Temel metabolizma artmaktadır. Alyuvarlar azalmakta; buna karşılık, kan, hücrelerde biriktirilen birtakım maddeleri, özellikle kalsiyum tuzlarını dolaştırmaya başlamaktadır; bu tuzların varlığı yumurtalığı, irileşen tiroid bezini, ipofiz bezini etkilemekte, bu da döl yatağındaki sümüksü maddeyi değiştirmekte, etkinliği çoğaltmaktadır; **bu hormon dengesizliği müthiş bir sinirlilik yaratmakta: merkezî sinir sistemini etkilemekte, başağrısı belirlemekte,** sindirim sistemi aşırı tepki göstermektedir.

Kadın bu dönemde daha sinirli, daha duyarlı, daha alıngandır ve ciddi ruhsal sarsıntılar geçirebilir. Bedeni, her ayın başında, karnında bir beşik kurup sonra bozan, kendine yabancı ve inatçı bir yaşamın tutsağıdır; **her ay bir çocuk doğmaya hazırlanmakta, ve kırmızı dantelaların çözüntüsü içinde düşüp gitmektedir;** kadın da tıpkı erkek gibi bir vücut'tur: ama vücudu, kendisinden başka bir şeydir.

Kadın, döllenen yumurta döl yatağına inip gelişmeye başladığı zaman daha büyük bir yabancılaşma geçirir. İlk aylarda, iştah kesikliği ve kusma belirir, bunlar organizmanın kendisini ele geçiren türe başkaldırmasıdır; fosfor, kalsiyum ve demir yönünden zayıflar, kanın özgül ağırlığı azalır, **kansızlık başgösterir.**

Kırk beşle elli beş yaşlar arasında, yumurtalığın etkinliği azalır, hattâ tümünden kesilir: bu kesilme, bireyin canlılığının azalmasına yol açar. **Bazı kadınlar yağ bağlar; bazıları da erkekleşir.** Pek çoğunda iç salgı bezlerinin çalışması bir dengeye ulaşır. O zaman kadın, dişiliğinin yüklerinden kurtulur... Zaman zaman, **yaşlı kadınların "bir üçüncü cins" oluşturdukları** söylenmiştir; gerçekten de onlar ne erkek, ne de kadındırlar; ve bu bedensel özerklik çoğunlukla daha önce hiç tatmadıkları bir sağlık, denge ve canlılık biçiminde dışa vurur.

Kadınlar, ortalama olarak erkekten fazla yaşamaktadırlar; ama ömürlerinin çoğu hastalıkla geçmekte, birçok dönemde kendi varlıklarına sahip çıkamamaktadırlar."

"En kısa âdet görme (hayız) süresi üç gün, üç gecedir. Bundan azı özür kanı sayılır. En uzun süre ise on gündür. **Kadınların çoğunun âdetleri altı veya yedi gündür. Doğum sonrası loğusalık** (nifas) kanı için en uzun süre **kırk gündür.** Bundan sonra görülecek kan özür kanıdır." (*İslâm İlmihali*)

İmran'ın karısı, "Rabbim! Karnımdaki çocuğu sırf sana hizmet etmek üzere adadım. Benden kabul et." diye dua etmişti. Doğacak çocuğun erkek olacağını ümit ediyordu, fakat kız doğurdu ve ona **Meryem** adını verdi. O zamanda kadınlar Mescid'e giremezdi. Meryem'in teyzesinin kocası Zekeriya, küçük bir kız çocuğu olan Meryem'in Beytülmakdis (mukaddes ev) olan Mescidü'l Aksâ'da kalmasını sağladı.

"Bunun üzerine Rabbi onu güzel bir şekilde kabul buyurdu ve onu güzel bir şekilde yetiştirdi. Zekeriya'yı da onun bakımıyla görevlendirdi. **Zekeriya, onun bulunduğu bölme her girişinde yanında bir yiyecek bulurdu. "Meryem! Bu sana nereden geldi?" derdi. O da "Bu, Allah katından"** diye cevap verirdi. Zira Allah, dilediğine hesapsız rızık verir." (*Âl-i İmrân, 3/37*)

Hz. Meryem Mescid'de devamlı kaldığı için kadınların ay hâli rahatsızlığını hiç yaşamadı; aksi halde Mescid'i terketmesi gerekirdi. Hz. İsa'nın böyle bir anneden doğması da, babasız olarak doğması gibi bir mucizedir.

- **Meryem Sûresi**

4. O (Zekeriya), şöyle demişti: “Rabbim! Şüphesiz kemiklerim gevşedi. Saçım sakalım ağardı. Sana yaptığım dualarda (cevapsız bırakılarak) hiç mahrum olmadım.”

5, 6. “Gerçek şu ki ben, benden sonra gelecek akrabalarım(ın isyankâr olmaların)dan korkuyorum. Karım ise kısırdır. Bana kendi tarafından; bana ve Yakub hanedanına varis olacak bir çocuk bağışla ve onu hoşnutluğuna ulaştırmış bir kimse kıl!”

7. (Allah, şöyle dedi:) “Ey Zekeriyya! Haberin olsun ki biz sana Yahya adlı bir oğul müjdeliyoruz. Daha önce onun adını kimseye vermedik.”

8. Zekeriyya, “Rabbim!” **“Hanımım kısır ve ben de ihtiyarlığın son noktasına ulaşmış iken, benim nasıl çocuğum olur?”** dedi.

9. (Vahiy meleği) dedi ki: Evet, öyle. (Ancak) Rabbin diyor ki: “Bu, bana göre kolaydır. Nitekim daha önce, hiçbir şey değil iken seni de yarattım.”

Allah’ın kudretine delil olmak üzere, Hz. Yahya’nın ilginç doğum olayı anlatıldıktan sonra, burada daha ilginç olan, **Hz. İsa’nın babasız olarak dünyaya gelmesi** olayı dile getirilmektedir.

16, 17. (Ey Muhammed!) Kitap’ta (Kur’an’da) Meryem’i de an. Hani ailesinden ayrılarak doğu tarafında bir yere çekilmiş ve (kendini onlardan uzak tutmak için) onlarla arasında bir perde germiştir. Biz, ona Cebrail’i göndermiştik de ona tam bir insan şeklinde görünmüştü.

18. Meryem, “Senden, Rahmân’a sığınırım. Eğer Allah’tan çekinen biri isen (bana kötülük etme)” dedi.

19. Cebrail, “Ben ancak Rabbinin elçisiyim. Sana tertemiz bir çocuk bağışlamak için gönderildim” dedi.

20. Meryem, **“Bana hiçbir insan dokunmadığı ve iffetsiz bir kadın olmadığım hâlde, benim nasıl çocuğum olabilir?”** dedi.

21. Cebrail, “Evet, öyle. Rabbin diyor ki: O benim için çok kolaydır. Onu insanlara bir mucize, katımızdan bir rahmet kılmak için böyle takdir ettik. Bu, zaten (ezelde) hükme bağlanmış bir iştir” dedi.

22. Böylece Meryem, **çocuğa gebe kaldı** ve onunla uzak bir yere çekildi.

23. **Doğum sancısı** onu bir hurma ağacına yöneltti. “Keşke bundan önce ölseydim de unutulup gitmiş olsaydım!” dedi.

24. Bunun üzerine (Cebrail) ağacın altından ona şöyle seslendi: “Üzülme, Rabbin senin alt tarafında bir dere akıttı.”

25. “Hurma ağacını kendine doğru silkele ki sana **taze hurma** dökülsün.”

26. “Ye, iç, gözün aydın olsun. İnsanlardan birini göreceksin, “Şüphesiz ben Rahmân’a susmayı adadım. Bugün hiçbir insan ile konuşmayacağım” de.

27. Kucağında çocuğu ile halkının yanına geldi. Onlar şöyle dediler: “Ey Meryem! Çok çirkin bir şey yaptın!”

28. “Ey Hârûn’un kız kardeşi! Senin baban kötü bir kimse değildi. Annen de iffetsiz değildi.”

29. Bunun üzerine (Meryem, çocukla konuşun diye) ona işaret etti. “Beşikteki bir bebekle nasıl konuşuruz?” dediler.

30. **Bebek şöyle konuştu: “Şüphesiz ben Allah’ın kuluyum. Bana kitabı (İncil’i) verdi ve beni bir peygamber yaptı.”**

31. “Nerede olursam olayım beni kutlu ve erdemli kıldı ve bana yaşadığım sürece **namazı ve zekâtı emretti.**”

32. **“Beni anama saygılı kıldı.** Beni azgın bir zorba kılmadı.”

33. “Doğduğum gün, öleceğim gün ve diriltileceğim gün bana selâm (esenlik verilmiştir).”

34. Hakkında şüpheye düştükleri hak söze göre **Meryem oğlu İsa** işte budur.

35. **Allah’ın çocuk edinmesi düşünülemez.** O, bundan yücedir, uzaktır. Bir işe hükmettiği zaman ona sadece “ol!” der ve o da olur.

Hz.Meryem’in çektiği doğum sancıları onun her kadın gibi doğurduğunu, İsa’nın ilâh olmadığını, onun her insan gibi bir kadından doğduğunu gösteriyor.

Hıristiyanların kimi, “İsa, Allah’ın oğludur”, kimi, “İsa, bir ilâhtır”, kimi de “İsa, üçlü ilâh anlayışının üçüncü elemanı olan oğuldur” demektedirler. (DİB, Kur’an-ı Kerim Meâli)

- **Nikâh**

Kur’an-ı Kerim’deki en uzun sûrelerden (176 âyet) olan **Nisâ (kadın) sûresinde** “Aile kurumunun iyi işlemesi ve aile kavgalarının çözümlenmesini sağlayan prensipler öğretilir. **Evlilik kuralları, karı ve kocanın karşılıklı ve eşit hakları belirlenir.** Kadının toplumdaki statüsü ortaya konur ve **yetimlerin haklarının** ne olması gerektiği bildirilir; **mirasın paylaşılması** için gerekli olan kanun ve düzenlemeler ortaya konur ve ekonomik faaliyetleri yeniden düzenleyen emirler verilir. Ceza hukukunun temelleri kurulur; **içki içmek yasaklanır,** temizlik ve paklıkla ilgili emirler verilir. Müslümanlara, salih bir insanın Allah’la ve ve diğer insanlarla nasıl bir ilişki içinde olması gerektiği öğretilir. İslam toplumunda disiplinin sağlanması ve devam ettirilmesi için gerekli olan emirler verilir.

Küçüçük İslâm toplumu ancak çok yüksek bir ahlâkî karaktere sahip olduğu zaman başarılı olabilir ve hayatını idame ettirebilirdi. Bu sebeple onlar **çok yüksek bir ahlâkî karaktere sahip olmaları** konusunda eğitiliyorlar ve herhangi bir manevî zayıflık gösterdiklerinde derhal uyarılıyorlardı.” (Ebu’l Al’â Mevdûdî, Tefhimu’l Kur’an)

Eğer, **yetim kızlar (ile evlenince onlar) hakkında adaletsizlik yapmaktan endişe ederseniz, (onları değil), size helâl olan (başka) kadınlardan ikişer, üçer, dörder olmak üzere nikâhlayın. Eğer (o kadınlar arasında da) adaletli davranmayacağınızdan korkarsanız, o taktirde bir tane alın** veya sahip olduğunuz (cariyeler) ile yetinin. Bu, adaletten ayrılmamanız için daha uygundur. (Nisâ, 4/3)

“Câhiliyyet devrinde erkekler vesâyetleri altındaki yetim kızlarla, mallarına göz dikerek evlenirdi. Yetimler kimsesiz oldukları için zevceleri gerek mehirde, gerek evlendikten sonra kendilerine türlü türlü haksızlıklar ve eziyetler yaparlardı. Hattâ miraslarına konmak için ölmelerini isteyenler de bulunurdu. **Cenâb-ı Hak bu âyet-i kerîmede kimsesiz yetimlere haksızlık etmemek hususunda kendisine güvenemeyenlere, kimsesiz olmadıkları için öyle bir haksızlık yapmaktan çekinecekleri, diğer kadınlarla evlenmelerini emretmiş,** bu suretle aynı zamanda yetimlerin de hukukunu korumuştur.

İslâmdan evvel zevcelerin sayısı tahdid edilmiş değildi. Bu âyetin nüzülü zamanında on ve daha ziyade zevceye malik insanlar vardı. **Cenâb-ı Hak bunu azamî dörde indirmiş, onu da tatbiki çok güç bir “adâlet” esasına dayamıştır. Bu suretle gittikçe birden fazla kadınla evlenmek azalmış, kısm-ı azamî bir zevce ile iktifa etmeyi esâsî bir kaide olarak tanımıştır.”** (Hasan Basri Çantay)

Bu âyette yer alan “nikâhlayın” emri, gereklilik anlamı değil, **ruhsat** ve cevaz anlamı taşımaktadır. Bu itibarla **İslâm dininde çok evlilik kural değil, gerektiğinde başvurulacak istisnâî bir durumdur.** (DİB, Kur’an-ı Kerim Meâli)

Eğer evin hanımı sürekli hasta olması sebebiyle ev işlerini çekip çeviremiyor veya zevcelik görevini yerine getiremiyorsa ya da çocuğu olmuyorsa, kocasının ikinci bir kadınla evlenmesine kendileri önyak olurlardı.

Birinci ve ikinci dünya savaşlarında milyonlarca erkek ölmüştü. Ortada kalan kadın ve çocuklara sahip çıkılması ve geçimlerinin temini, ayrıca nüfus artışının sağlanması için birden fazla eşle evlenme gerekliliği ortaya çıkmış olabilir. Zaten yukarıda zikredilen nikâh ile ilgili âyet, yetim hakları ve yetim mallarıyla ilgili âyetler meyanında inzâl olunmuştur. Olay bu çerçevede değerlendirildiğinde, yetim çocuklarıyla **dul kalmış kadınların nikâh altına alınması** söz konusu olabilir. Karısı ve çocuklarının idaresi ve geçim derdiyle uğraşan bir aile reisinin, normal şartlar altında bir başka kadın ve yetim çocuklarının geçim sorumluluğunu da yüklenmesi düşünülemez. Hele adalet şartının sağlanması mümkün olamayacağına göre, daha çok dünya meşakkatini yüklenmeyi ve kul hakkı ile öbür âleme gitmeyi hiçbir mü’min göze alamaz.

Oruç gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helâl kılındı. **Onlar, size örtüdürler, siz de onlara örtünüz...** (Bakara, 2/187)

Kadınlarınız sizin ekinliğinizdir. Ekinliğinize dilediğiniz biçimde varın... (Bakara, 2/223)

Allah, sizi bir tek nefisten yaratan ve kendisi ile huzur bulsun diye eşini de ondan var edendir. (İnsan) eşiyle birleşince eşi hafif bir yük yüklenir (gebe kalır) ve (bir müddet) onu taşır. Gebeliği ağırlaşınca her ikisi de Rableri Allah'a, "Eğer bize iyi ve sağlıklı bir çocuk verirsen, elbette şükredenlerden olacağız" diye dua ederler. (A'râf, 7/189)

"Kadınlar bilirim ülkeme ait

Yürekleri Akdeniz gibi geniş

Soluğu Afrika gibi sıcak

Göğüsleri çukurova gibi mümbit

Dağ gibi oturlar evlerinde

Limanlar gemileri nasıl beklerse

Öyle beklerler erkeklerini

Yaslandın mı çınar gibidir onlar sardın mı umut gibi" (Erdem Bayazıt)

• Tahrîm Sûresi

Tahrîm, haram kılmak demektir. **Allah'ın mübah kıldığı bir şeyi haram kılmak, değil sıradan birinin, bir peygamberin yetkisi dahilinde bile değildir.** Sûrede başlıca, Hz. Peygamber'in eşleriyle olan bazı münasebetleri ile, mutlu bir aile yuvasının oluşturulmasının temel prensipleri konu edilmektedir.

Hz. Peygamber'e Kur'an'ın dışında da vahiy geldiği bir vakiadır. Nitekim bu surenin üçüncü ayeti, bu konuda bir delildir.

Bu surede müminlerin annelerine, üç tip kadın örnek verilmiştir. Birincisi, **Hz. Nuh ile Hz. Lut'un (a.s) hanımlarıdır.** Şayet iman etmiş olsalardı, Hz. Muhammed'in hanımları gibi, onlar da Peygamber olan kocalarının vesilesiyle Müslümanların anneleri olacaklardı. Ancak onlar tam aksi davrandıklarından, **Peygamber hanımı olmalarına rağmen, cehenneme hak kazanmışlardır.**

İkinci olarak Allah'ın en büyük düşmanlarından Firavun'un hanımı örnek verilmiştir. O iman ederek, Firavun ve kavminin yaptıklarından kendisini ayırmıştır. Ve onlardan ayrı bir yol izlediği için, **Firavun'un karısı** olmasına rağmen, bunun kendisine bir zararı dokunmamıştır. **Allah O'nu cennete layık kılmıştır.**

Üçüncü örnek ise **Hz. Meryem'** dir. Allah O'na en yüce makamı, kendisini en şiddetli imtihana soktuğunda bile, Allah'ın emirlerine uyduğu için ihsan etmiştir. Hz. Meryem'in dışında yeryüzünde hiçbir kız böylesine zor bir imtihana tabi tutulmamıştır. O bir bakire iken, Allah kendisini mucize olarak hamile kılar ve O'ndan, bu görevi yerine getirmesini ister. O da hiç şikayet etmeksizin, gerçek müminler gibi bu görevi kabullenir ve Allah'ın emrini yerine getirir. Sonuçta Allah kendisini **Cennetteki kadınların seyyidesi** kılmıştır. (Mevdûdî; Müsned-i Ahmed)

1. Ey peygamber! Eşlerinin rızasını arayarak, Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi niçin sen kendine haram ediyorsun? Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

2. Allah (gerektiğinde) yeminlerinizi bozmayı (ve kefareti ödemeyi) size meşru kılmıştır. Allah, sizin yardımcınızdır. O, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

3. Hani peygamber eşlerinden birine, gizli bir söz söylemişti. Fakat eşi o sözü (başkasına) haber verip Allah da bunu peygambere bildirince, peygamber bunun bir kısmını bildirmiş, bir kısmından da vazgeçmişti. Peygamber, bunu ona (sırrı açıklayan eşine) haber verince o, "Bunu sana kim bildirdi?" dedi. Peygamber, "Bunu bana, hakkıyla bilen ve hakkıyla haberdar olan Allah haber verdi" dedi.

4. (Ey peygamber'in eşleri!) Eğer siz ikiniz Allah'a tövbe ederseniz, ne iyi. Çünkü kalpleriniz kaydı. Eğer Peygamber'e karşı birbirinize arka çıkarsanız bilin ki Allah onun yardımcısıdır, Cebrail de, salih mü'minler de. Bunlardan sonra melekler de ona arka çıkarlar.

5. Eğer o sizi boşarsa, Rabbi ona, sizden daha hayırlı, müslüman, inanan, sebatla itaat eden, tövbe eden, ibadet eden, oruç tutan, dul ve bakire eşler verebilir.

6. Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O ateşin başında gayet katı, çetin, Allah'ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır.

7. Ey inkâr edenler! Bu gün özür dilemeyin! Siz ancak yapmakta olduklarınızın karşılığını görüyorsunuz.

8. Ey iman edenler! **Allah'a içtenlikle tövbe edin.** Umulur ki, Rabbiniz sizin kötülüklerinizi örter, peygamberi ve onunla birlikte iman edenleri utandırmayacağı günde Allah sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokar. Onların nurları önlerinden ve sağlarından aydınlatır, gider. “Ey Rabbimiz! Nûrumuzu bizim için tamamla, bizi bağışla; çünkü senin her şeye hakkıyla gücün yeter” derler.

9. Ey Peygamber! Kâfirlere ve münafıklara karşı cihad et, onlara karşı sert davran. Onların varacağı yer cehennemdir. Ne kötü varılacak yerdir orası!

10. Allah, inkâr edenlere, **Nûh'un karısı ile Lût'un karısını** örnek gösterdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki salih kişinin nikâhları altında bulunuyorlardı. Derken onlara hainlik ettiler de kocaları, Allah'ın azabından hiçbir şeyi onlardan savamadı. Onlara, “Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin!” denildi.

11. Allah, iman edenlere ise, **Firavun'un karısını** örnek gösterdi. Hani o, “Rabbim! Bana katında, cennette bir ev yap. Beni Firavun'dan ve onun yaptığı işlerden koru ve beni zalimler topluluğundan kurtar!” demişti.

12. Allah, bir de iffetini sapasağlam koruyan ve bizim de kendisine ruhumuzdan üflediğimiz, Rabbinin kelimelerini ve kitaplarını doğrulayan **İmran kızı Meryem'i** de (inananlara) örnek gösterdi. O itaat edenlerdendi. (*Tahrîm, 66/1-12*)

- **Boşanma**

226. Eşlerine yaklaşmamağa yemin edenler için **dört ay** bekleme süresi vardır. Eğer (bu süre içinde) dönerlerse, şüphesiz Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

227. Eğer (yemin edenler yeminlerinden dönmeyip kadınlarını) boşamaya karar verirlerse (ayrılırlar). Biliniz ki, Allah hakkıyla iştir, hakkıyla bilendir.

228. Boşanmış kadınlar kendi kendilerine **üç ay hâli** (hayız veya temizlik müddeti) beklerler. Eğer Allah'a ve ahiret gününe inanıyorlarsa, Allah'ın kendi rahimlerinde yarattığını gizlemeleri onlara helâl olmaz. Kocaları bu süre içinde barışmak isterlerse, onları geri almağa daha çok hak sahibidirler. Kadınların, yükümlülükleri kadar meşru hakları vardır. Yalnız erkeklerin kadınlar üzerinde bir derece farkı vardır. Allah, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

229. (**Dönüş yapılabilir**) boşama iki defadır. Sonrası, ya iyilikle geçinmek, ya da güzellikle bırakmaktır. (Evlilikte) tarafların Allah'ın belirlediği ölçüleri koruyamama endişeleri dışında kadınlara verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şeyi geri almanız, sizin için helâl olmaz. Eğer onlar Allah'ın belirlediği ölçüleri gözetmeyecekler diye endişe ederseniz, o zaman kadının (boşanmak için) bedel vermesinde ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın bunları aşmayın. Allah'ın koyduğu sınırları kim aşarsa, onlar zalimlerin ta kendileridir.

230. **Eğer erkek karısını (üçüncü defa) boşarsa, kadın, onun dışında bir başka kocayla nikâhlanmadıkça ona helâl olmaz.** (Bu koca da) onu boşadığı takdirde, onlar (kadın ile ilk kocası) Allah'ın koyduğu ölçüleri gözetebileceklerine inanıyorlarsa tekrar birbirlerine dönüp evlenmelerinde bir günah yoktur. İşte bunlar Allah'ın, anlayan bir toplum için açıkladığı ölçüleridir.

231. Kadınları boşadığınız ve onlar da bekleme sürelerini bitirdikleri zaman, ya onları iyilikle tutun yahut iyilikle bırakın. Haklarına tecavüz edip zarar vermek için onları tutmayın. Bunu kim yaparsa kendine zulmetmiş olur. Sakın Allah'ın âyetlerini eğlenceye almayın. Allah'ın üzerinizdeki nimetini, size öğüt vermek için indirdiği Kitab'ı ve hikmeti hatırlayın. Allah'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki Allah her şeyi hakkıyla bilendir.

232. **Kadınları boşadığınız ve onlar da bekleme sürelerini bitirdikleri zaman kendi aralarında aklın ve dinin gereklerine uygun olarak güzellikle anlaşmaları takdirde, eşleriyle (yeniden) evlenmelerine engel olmayın.** Bununla içinizden Allah'a ve ahiret gününe iman edenlere öğüt verilmektedir. Bu, sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Allah bilir, siz bilmezsiniz.

233. -Emzirmeyi tamamlamak isteyenler için- **anneler çocuklarını iki tam yıl emzirirler.** Onların (annelerin) yiyeceği, giyeceği, örfe uygun olarak babaya aittir. Hiçbir kimseye gücünün üstünde bir yük ve sorumluluk teklif edilmez. -Hiçbir anne ve hiçbir baba çocuğu sebebiyle zarara uğratılmasın- (Baba ölmüşse) mirasçı da aynı şeyle sorumludur. **Eğer (anne ve baba) kendi aralarında danışıp anlaşarak (iki yıl dolmadan) çocuğu süttten kesmek isterlerse, onlara günah yoktur.** Eğer

çocuklarınızı (bir sütanneye) emzirtmek isterseniz, örfe uygun olarak vereceğiniz ücreti güzelce ödediğiniz takdirde size bir günah yoktur. Allah'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki, Allah, yapmakta olduklarınızı hakkıyla görendir.

234. İcinizden ölenlerin geride bıraktıkları eşleri, kendi kendilerine dört ay on gün (iddet) beklerler. Sürelerini bitirince artık kendileri için meşru olanı yapmalarında size bir günah yoktur. Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

235. (Vefat iddeti beklemekte olan) kadınlara kendileri ile evlenmek istediğinizi üstü kapalı olarak anlatmanızda veya bu isteğinizi icinizde saklamanızda sizin için bir günah yoktur. Allah biliyor ki, siz onlara (bunu er geç mutlaka) söyleyeceksiniz. Meşru sözler söylemeniz dışında sakın onlarla gizliden gizliye buluşma yönünde sözleşmeyin. **Bekleme müddeti bitinceye kadar da nikâh yapmaya kalkışmayın.** Şunu da bilin ki, Allah icinizden geçeni hakkıyla bilir. Onun için Allah'a karşı gelmekten sakının ve yine şunu da bilin ki Allah gerçekten çok bağışlayandır, halîmdir. (Hemen cezalandırmaz, mühlet verir.)

236. Kendilerine el sürmeden ya da mehir belirlemeden kadınları boşarsanız size bir günah yoktur. (Bu durumda) -eli geniş olan gücüne göre, eli dar olan da gücüne göre olmak üzere- onlara, aklın ve dinin gereklerine uygun olarak müt'a verin. Bu, iyi ve yararlı işleri en güzel şekilde yapanlar üzerinde bir borçtur.

237. Eğer onlara mehir tespit eder de kendilerine el sürmeden boşarsanız, tespit ettiğiniz mehrin yarısı onlarındır. Ancak kadının, ya da nikâh bağı elinde bulunanın (kocanın, paylarından) vazgeçmesi başka. Bununla birlikte (ey erkekler), sizin vazgeçmeniz takvaya (Allah'a karşı gelmekten sakınmaya) daha yakındır. Aranızda iyilik yapmayı da unutmayın. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir. (Bakara, 2/226-237)

Boşanan ya da kocası ölen kadının yeniden evlenebilmesi için dinen beklemesi gereken süreye "iddet" denir.

- Kocasını ölen kadının iddeti dört ay on gündür.
- Boşanan kadın ise üç ay hâli bekler. Eğer boşanan kadın ay hâli görmüyorsa, iddeti üç aydır.
- Hamile kadının iddeti de çocuğunu dünyaya getirmesiyle sona erer.

Evliliğin sona ermesinin ardından kadın için getirilen iddet yükümlülüğü, ilk planda kadının önceki kocasından hamile olup olmadığının anlaşılması ve böylece nesebin karışmasının önlenmesi amacıyla yönelik bir tedbir gibi görünür. Ancak iddet ric'î talâkta kocaya, bâin talâkta iki tarafa birden yeniden düşünme imkânı vermesi, kadını etrafında oluşabilecek kötü zan ve niyetlere karşı koruması, evliliğin kocanın ölümüyle sona ermesi halinde ölen kocanın hâtırasına saygı ve yuvaya bağlılığı simgelemesi, kadının yeni bir hayata ve muhtemel bir evliliğe kendini hazırlamasına imkân vermesi gibi başka önemli amaç ve hikmetler de taşır.

(Ric'î talâk: Erkeğin yeni nikâh akdine gerek kalmadan iddet süresi içinde eşine dönebildiği boşamadır. **Bâin talâk:** Tarafların tekrar bir araya gelebilmesi için yeni nikâh akdinin gerekli sayıldığı boşamadır.)

Talâk Süresi'nde boşama ile ilgili diğer bazı hükümler konu edilmektedir:

1. Ey peygamber! Kadınları boşamak istediğinizde, onları iddetlerini dikkate alarak (temizlik hâlinde) boşayın ve iddeti sayın. Rabbiniz olan Allah'a karşı gelmekten sakının. Apaçık bir hayâsızlık yapmaları dışında onları (bekleme süresince) evlerinden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz kendine zulmetmiş olur. Bilemezsin, olur ki Allah, sonra yeni bir durum ortaya çıkarır.

2. Boşanan kadınlar iddetlerinin sonuna varınca, onları güzelce tutun, yahut onlardan güzelce ayrılın. **İcinizden iki âdil kimseyi şahit tutun.** Şahitliği Allah için dosdoğru yapın. İşte bununla Allah'a ve ahiret gününe inanan kimselere öğüt verilmektedir. Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona bir çıkış yolu açar.

3. Onu beklemediği yerden rızıklandırır. Kim Allah'a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şeye bir ölçü koymuştur.

4. Kadınlarınızdan âdetten kesilmiş olanlarla, henüz âdet görmeyenler hususunda tereddüt ederseniz, onların bekleme süresi üç aydır. Hamile olanların bekleme süresi ise, doğum yapmalarıyla sona erer. Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona işinde bir kolaylık verir.

5. İşte bu, Allah'ın size indirdiği emridir. Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah onun kötülüklerini örter ve onun mükâfatını büyütür.

6. **Onları (iddetleri süresince) gücünüz nispetinde, oturduğunuz yerin bir bölümünde oturtun.** Onları sıkıntıya sokmak için kendilerine zarar vermeye kalkışmayın. Eğer hamile iseler, doğum yapıncaya kadar nafakalarını verin. **Sizin için (çocuğu) emzirirlerse (emzirme) ücretlerini de verin ve aranızda uygun bir şekilde anlaşın.** Eğer anlaşamazsanız, çocuğu baba hesabına başka bir kadın emzirecektir.

7. Eli geniş olan, **elinin genişliğine göre nafaka versin.** Rızık dar olan da, Allah'ın ona verdiği (o ölçüde) harcasın. Allah, bir kimseyi ancak kendine verdiği ile yükümlü kılar. Allah, bir güçlükten sonra bir kolaylık yaratacaktır. *(Talâk, 65/1-7)*

• Miras

2. Yetimlere mallarını verin. Temizi pis olanla (helâli haramla) değişmeyin. Onların mallarını kendi mallarınıza katıp yemeyin. Çünkü bu, büyük bir günahdır.

6. **Yetimleri deneyin. Evlenme çağına (buluğa) erdiklerinde, eğer reşid olduklarını görürseniz, mallarını kendilerine verin. Büyüyecekler (ve mallarını geri alacaklar) diye israf ederek ve aceleye getirerek mallarını yemeyin.** (Velilerden) kim zengin ise (yetim malından yemeğe) tenezzül etmesin. Kim de fakir ise, aklın ve dinin gereklerine uygun bir biçimde (hizmetinin karşılığı kadar) yesin. Mallarını kendilerine geri verdiğiniz zaman da yanlarında şahit bulundurun. Hesap görecü olarak Allah yeter.

10. **Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler,** ancak ve ancak karınlarını doldurmasıya atış yemiş olurlar ve zaten onlar çılgın bir ateşe (cehenneme) gireceklerdir. *(Nisâ, 4/2, 6, 10)*

7. Ana, baba ve akrabaların (miras olarak) bıraktıklarından **erkeklere bir pay vardır.** Ana, baba ve akrabaların bıraktıklarından **kadınlara da bir pay vardır.** Allah, bırakılanın azından da çoğundan da bunları farz kılınmış birer hisse olarak belirlemiştir.

8. Miras taksiminde (kendilerine pay düşmeyen) akrabalar, yetimler ve fakirler hazır bulunurlarsa, onlara da maldan bir şeyler verin ve onlara (gönüllerini alacak) güzel sözler söyleyin.

11. Allah, size, çocuklarınızın (alacağı miras) hakkında, **erkeğe iki dişinin payı** kadarını emreder. (Çocuklar sadece) ikiden fazla kız iseler, (ölenin geriye) bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer kız bir ise (mirasın) yarısı onundur. Ölenin çocuğu varsa, geriye bıraktığı maldan, ana babasından her birinin altıda bir hissesi vardır. Eğer çocuğu yok da (yalnız) ana babası ona varis oluyorsa, anasına üçte bir düşer. Eğer kardeşleri varsa, anasının hissesi altıda birdir. (Bu paylaşırma, ölenin) yapacağı **vasiyetten ya da borcundan sonradır.** Babalarınız ve oğullarınızdan, hangisinin size daha faydalı olduğunu bilemezsiniz. Bunlar, Allah tarafından farz kılınmıştır. Şüphesiz Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

12. Eğer çocukları yoksa, karılarınızın geriye bıraktıklarının yarısı sizindir. Eğer çocukları varsa, bıraktıklarının dörtte biri sizindir. (Bu paylaşırma, ölen karılarınızın) yaptıkları vasiyetlerin yerine getirilmesi, yahut borçlarının ödenmesinden sonradır. Eğer sizin çocuğunuz yoksa, bıraktığınızın dörtte biri onlarındır. Eğer çocuğunuz varsa, bıraktığınızın sekizde biri onlarındır. (Yine bu paylaşırma) yaptığınız vasiyetin yerine getirilmesinden, yahut borçlarınızın ödenmesinden sonradır. Eğer kendisine varis olunan bir erkek veya bir kadının evladı ve babası olmaz ve bir erkek veya bir kız kardeşi bulunursa, onlardan herbirine altıda bir düşer. Eğer (kardeşler) birden fazla olurlarsa, üçte birde ortaklırlar. (Bu paylaşırma varislere) zarar vermeksizin yapılan vasiyetin yerine getirilmesinden, yahut borcun ödenmesinden sonra yapılır. (Bütün bunlar) Allah'ın emridir. Allah, hakkıyla bilendir, halîmdir (hemen cezalandırmaz, mühlet verir.)

13. İşte bu (hükümler) Allah'ın koyduğu sınırlarıdır. Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, Allah onu, içinden ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetlere sokar. İşte bu büyük başarıdır. *(Nisâ, 4/7-8, 11-13)*

Câhiliyyet devrinde kızlar, kadınlar ve çocuklar mîras alamazlardı.

Mal sahibi, malının üçte birden fazlasını vasiyet edemez. Aksi takdirde varislere zarar vermiş olur.

- **Mücâdele Süresi**

Bir kadının Hz. Peygamber'den (s.a) kocasıyla arasındaki “zihar” meselesine çözüm bulmasını, böylelikle kendisini ve çocuklarını mahvolmaktan kurtarması için sürekli ve ısrarlı taleplerini, Allahu Teâlâ, “Mücadele” olarak nitelemiştir.

Ahzab Suresi'nde, **evlatlık edinilen çocukların, gerçek evladın yerini almasının mümkün olmadığı** beyan edilirken, kendilerine zihar yapılan kadınların da, hiçbir suretle kocalarının anneleri konumuna geçemeyeceği vurgulanmıştır. (*Mevdudi, Tefhimu'l Kur'an*)

“Zihar”, bir kimsenin eşine, “Sen bana anamın sırtı gibisin”, demek sûretiyle onu kendisine haram kılması demektir. **Cahiliye döneminde zihar, kadını kocasına ebediyen haram kılar.** İslâm ise kefarete uygulaması ile bu haramlığın ortadan kalkacağı hükmünü getirdi. Kefarete uygulamasının nasıl yapılacağı sürenin 3-4. âyetlerinde açıklanmaktadır. (*DİB, Kur'an-ı Kerim Meâli*)

Evs, zevcesi Havle binti Salebe'ye “senin sırtın anamın sırtı gibi olsun” demişti. Bu söz, “Zihar” olup, Câhiliyyet devrinde ebedî boşanmayı ifade ederdi. Bu kadın Resûlullah (sav)e geldi. Keyfiyeti haber verdi. O da buyurdu ki: “Bu zihardır. Ebedî ayrılığı mucibdir.” Kadın tekrar tekrar sızlandı. Resûl-i Ekrem de aynı cevabı verdi. Nihayet kadıncağz bütün sâfiyetiyle Cenâb-ı Hakka niyaz etmeye başladı. Aşağıdaki âyetler nâzil oldu. (*Hasan Basri Çantay*)

1. Allah, kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikâyetinde bulunan kadının sözünü işitmiştir. Allah, sizin sürdürdüğünüz konuşmayı (zaten) işitmekteydi. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.

2. İçinizden kadınlarına zihar yapanlar bilsinler ki, o kadınlar onların anaları değildir. Onların anaları ancak, kendilerini doğuran kadınlardır. Şüphesiz onlar (zihar yaparlarken) hoş karşılanmayan ve yalan bir söz söylüyorlar. Şüphesiz Allah çok affedicidir, çok bağışlayıcıdır.

3. Kadınlarından zihar yaparak ayrılıp sonra da söylediklerinden dönecek olanlar, eşleriyle birbirlerine dokunmadan önce, bir köle azat etmelidirler. İşte bu hüküm ile size öğüt veriliyor. Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

4. Kim (köle azat etme imkânı) bulamazsa, eşine dokunmadan önce ard arda iki ay oruç tutmalıdır. Kimin de buna gücü yetmezse altmış fakiri doyurmalıdır. Bunlar, Allah'a ve Resûlüne hakkıyla iman edersiniz, diyerdir. İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kâfirler için elem dolu bir azap vardır. (*Mücâdele, 58/1-4*)

23, 24. İffetli ve (haklarında uydurulan kötülüklerden) habersiz mü'min kadınlara zina isnat edenler, gerçekten dünya ve ahirette lânetlenmişlerdir. İşlemiş oldukları günahtan dolayı dillerinin, ellerinin ve ayaklarının kendi aleyhlerine şahitlik edecekleri günde onlara çok büyük bir azap vardır.

26. Kötü kadınlar, kötü erkeklere; kötü erkekler de kötü kadınlara; temiz kadınlar temiz erkeklere, temiz erkekler de temiz kadınlara lâyıktır. O temiz olanlar, iftiracıların söyledikleri şeylerden uzaktırlar. Onlar için bir bağışlanma ve bolca verilmiş iyi bir rızık vardır. (*Nûr, 24/26*)

30. Mü'min erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. Bu davranış onlar için daha nezihdir. Şüphe yok ki, Allah onların yaptıklarından hakkıyla haberdardır.

31. Mü'min kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. (Yüz ve el gibi) görünen kısımlar müstesna, zînet (yer)lerini göstermesinler. Başörtülerini ta yakalarının üzerine kadar salsınlar. (*Nûr, 24/23-24, 26, 30-31*)

14. Ey iman edenler! Eşlerinizden ve çocuklarınızdan size düşman olabilecekler vardır. Onlardan sakının. Ama affeder, hoş görüp vazgeçer ve bağışlarsanız şüphe yok ki Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

15. Mallarınız ve çocuklarınız ancak birer imtihandır; Allah katında ise büyük bir mükâfat vardır. (*Teğabun, 64/14-15*)

- **İslâm'da ve Günümüzde Kadın** (*Şûle Yüksel Şenler*)

İngiliz ve İslâm kadını

İngiltere'de neşredilmekte olan The Times'da 1967 yılı Şubat ayı içinde Patricia de Joux "Dinlerde Kadın" mevzulu bir sahife hazırlamıştı. Bu sahifede "İslâm'da Kadın" başlığıyla kaleme almış olduğu yazısına "Lâ İllâhe İllallah – Muhammedür rasûlullah" kelime-i tevhidi ile başlayan İngiliz kadın yazar, İslâm'ın kadın anlayışını ve kadına bahşetmiş olduğu yüksek hakları, Batı'nın kadın hakları anlayışından üstün görerek aynen şöyle demektedir:

"Bugün, İngiliz parlamentosunda, kadınlara tanınmış olan birçok hakkın, 1400 yıl önce İslâm'ın kadınlara vermiş olması cidden enteresandır.

Dört kadın almaya mâtufluk mantıkî irade, daha ziyade eski kötü davranışları engellemek ve savaşılar sonucu, dul kalan kadınların bozulan aile hayatlarını tanzim etmek gayesine bağlanılmıştır. Bu mantıkî irade dışında, gerçekte **bir çok müslümanın sadece tek karısı vardır** ve umumî temayül bu yöndedir. Zira birden fazla alınacak kadınların her biri için aynı hakkı tanıma, - aralarında tam bir adalet gösterme- mükellefiyeti, poligamiyi önleyen başlıca temayül olmuştur.

İslâm evliliği bir kontrattır. Kızın bu kontrata muvaffakat ve herhangi bir şartına karşı direnme ve şart koyma hakkı vardır.

Kadının tahsil hayatındaki noksanlık ise, İslâm kanunlarıyla eşitliği sağlayıcı ve koruyucu olan vasıfları ile tamamlanmıştır.

Kadının aile düzenindeki mevkie, aile reisinden sonra olup, çocuklarına karşı mükellef olduğu büyük vazifeleri vardır. Halbuki eski bir İngiliz kanunu ise, kocaya, çocuğunu annesinden alarak, bir başka mürebbiyeye -yetiştiriciye (hattâ metrese) dahi verme hakkını tanımıştır ki, bu hakkın düzeltilmesi- yani İngiliz kadınının **kendi çocuğuna sahip olma hakkının** verilmesi ve eşitlik, İngiltere'de ancak 1925'de sağlanabilmiştir.

İslâmda kadın hakları öylesine tanzim edilmiştir ki, gereğinde kadın, ebeveyninin mirascısı olduğu gibi, kocasının da mirascısıdır ve hattâ ona seçme ve tasarruf hakkı da verilmiştir ki bu, İngiliz kadınına daha yeni verilmiş bir haktır.

İlim tahsilinde ve din bilgisini alıştırma da İslâm kadını, erkeği kadar bir eşitliğe sahiptir."

Bir kadın düşünün

Yüzünde en ufak bir makyaj izi yoktur... Allah'ın (c.c.) kendisine bahşetmiş olduğu güzellikle yetinir.. Onun bütün güzelliği sadeliği içindeki nezih ifadesidir.. Saçlarını Allah'ın (c.c.) Kur'an'da emretmiş olduğu şekilde eşarpla örter. **Mazbut giyimi, ağırbaşlı hareketleri** ile dışardaki genç-ihtiyar bütün erkeklerin hürmet ve takdir hislerine mazhar olur..

Gözü sokakta değil, evindedir... Bütün gününü evine, kocasına ve çocuklarına hizmet etmekle geçirir.. Gününü bir kadın için lüzumlu olan ev işleriyle değerlendirir. Boş vakitlerinde nakış işler, faydalı kitaplar okur, ilim irfan sahibi olmak için çalışır.

Giyiminde-kıyafetinde modaya değil, Allah'ın (c.c.) emrine tâbi olur. Dinin emrettiği ve kadınlık izzet ve faziletinin icabettirdiği mazbut ve kapalı kıyafetlerden zevk alır..

Fatih'leri, Kanunî'leri, Yavuz'ları doğuran ve onları küçücük yaştan başlayarak en yüksek ahlâk ve terbiyeye sahip kılan müslüman Türk analarını kendine örnek edinip, çocuklarını aynı İslâm ahlâk ve terbiyesiyle yetiştirmeye çalışırlar... Ve kendilerini bu işte vazifedar bilirler.

Konuşurken yüzünde perde perde haya ve hicab dalgalarının dolaştığını görürsünüz. Bâhusus dışarda ve yabancı bir erkek karşısında **asil, vakur, hayâlî ve iffetli haliyle karşısındakine saygı ve hürmet telkin eder. Her hareketi ölçülü, her hareketi mazbut ve her hareketi takdire şayandır.**

Kadını Cahiliyet devrinin o görülmemiş vahşetinden, ezilen, hor görülen, çöldeki bir kum taneciği kadar dahi değer verimeyen, diri diri toprağa gömülen, pazarlarda açık artırmayla satışa çıkarılan zavallı ve çilekeş kadını, bu fecî ve elîm durumdan kurtararak, onu evinin sultanı, gönüllerin baştaçı, cemiyetin hanımefendisi, ayakları altına Cennet'in serildiği muhterem, müberrâ (müstesna, temize çıkmış), mümtaz ve muazzez (aziz olan, saygı duyulan), kıymetli bir varlık haline getiren İslâmiyet değil midir?

Kadın, şerefini ve o izzetini İslâm'da bulmuştur. Ve en mantıkî, en insanî, en âdil hakları kadına, İslâmiyet vermiştir.

Aile yuvası, büyük emek ve meşakkatlerle kurulur.. Bu mukaddes müesseseyi mânâsız kaptislerle bir çırpıda yıkmak, affedilmez bir cinayettir.

- **Türkiye'nin Manzarası** (*Necip Fazıl*)

**“Utanırdı burnunu göstermekten sütünem,
Kızımın gösterdiği, kefen bezine mahrem.”** (*Necip Fazıl*)

(Ölen erkek veya kadını, bedenlerini örtecek şekilde kefenlemek farzdır. **Erkeğin kefeni**; biri gömlek yerini, biri don ve etek yerini ve biri de sargı yerini tutmak üzere yensiz ve yakasız, çevresi dikişsiz **üç kat** bezden ibarettir. **Kadının kefeni ise; bu üç kata ilâve olarak bir baş örtüsü ve bir de göğüs örtüsü** olmak üzere **beş kat** bezdir.)

“Kadın bir fikirdir; erkekte fâtilik sembolüdür, İslâmiyette de bu bakımdan, yani öz mahiyeti bakımından değerce büyüktür. Kâinatın Efendisi **“dünyanızdan bana üç şey sevdirdi; namaz, güzel koku ve kadın...”** buyurmuşlardır.

Şehvanî his, helâlinden tatmin edilmek ve sınımsız bir kontrol altında tutulmak şartıyla Allah Resulünün ulvî mizacına uygun ve dolayısıyla İslâmiyette makbuldür. **Kadının erkek üzerinde rolü de Allaha erme yolunda yardımcıdır** ve bizde, papasvâri bir riyazet ve kadından mahrumiyet rejiminin hiçbir değeri olmamak şöyle dursun, köstekleyici ve tutucu bir tesiri vardır. Bütün dâva, nefsin, şeriatle kayıtlı hakkını vermekten ibarettir; ve büsbütün mahrumluk şeytanî bir sevk olduğu kadar, büsbütün kadından ve hayvanca bir şehvaniyetten ibaret kalmak da aynı derecede şeytanîdir.

Dünkü kadın, mahfaza içinde mahfaza, perde ardında perde, binbir mefkûreleştirme vasıtasının sakladığı sonsuz bir kıymet gibi, erkek ruhuna nakşedilmiş, **çözülmesi gereken bir şifre, bir bilmece, bir sırdı.**

Bugünün kadını saçsızdır, kaşsızdır, kirpiksizdir, dişsizdir. Her şeyi takma... Sonra da ismi kadın...

Bugünün kadını öylesine soyunmuştur ki, her şeyden evvel “gizli”yi öldürmüş ve **kendisinde fethedilmeye değer hiçbir taraf bırakmamıştır.** Sonra da sıfatı “câzibeli”..

Bugünün kadını, kendisini dilim dilim soyarak arar ve hilkatinde olmayan şeylerle tamamlamaya çalışırken büsbütün kaybetmiş olmanın misalidir; ve kadınlık cevherini bir mahfaza içinde değerlendirmeye İslâm hikmetinin tersinden ispatçısıdır.”

- **Kadın-erkek farkı** (*Peyami Safa*)

Aile toplantılarında, erkek ve kadın misafirleri aynı derecede ilgilendiren bir konuşma mevzuu açmak, en zeki ev sahiplerin bile şaşırtan bir zorluktur... Haydi kadınlar bir yana, erkekler öte yana. İki ayrı alâka merkezi, iki ayrı grup.

Bu **harem-selâmlık** farkının salonlarda da kadın-erkek grupları hâlinde devamını Türk kadınının geriliğine bağlamakta acele etmeyelim. En ileri batı memleketlerinde de az çok böyledir. Oralarda da iki cinsin bu hizipleşmesini gördüğüm oldu.

Kadınlar başmakale, siyasî ve askerî makale okumazlar... **Politika, erkeklerin dedikodusu; dedikodu, kadınların politikasıdır.**

Dünyanın her yerinde, beş yaşındaki kız çocuğunun 1 numaralı oyuncuğu bebek, aynı yaştaki erkek çocuğunun 1 numaralı oyuncuğu tüfektir. Bu tercih farkı iki yaşında belirmeye başlar. Neslin devamı için bebek, memleketin müdafaası için tüfek lâzımdır.

Kadının erkekle bir olması lâzım gelen ve gelmeyen yerler, işler ve zamanlar olduğu gibi erkekle bir olması lâzım gelen ve gelmeyen kadın tipleri de vardır... **İyi bir ev kadınından siyasî bir konferansta fikir istemek, iyi bir politika veya iş kadınından lezzetli bir pilâv beklemek kadar yanlışdır.** Erkekler arasında iş bölümünü kabul ediyoruz da kadınlar arasındaki bu ihtisas farkını niçin anlamıyoruz?

Ev kadınlığı hizmetçilik midir?

Azıcık tahsil görmüş kızlarımızda ev kadınlığına karşı bir tiksinti başlamış olduğunun farkında mısınız?... **Genç kız ana olduktan sonra bile, çocuğunu yetiştirmek için geniş bir psikoloji, pedagoji ve sosyoloji kültürü şart olduğunu bilmez. Terbiyeyi ve öğretimi hep mektepten bekler.** Halbuki

ev, küçükler için de, büyükler için de, en büyük mektep ve en büyük akademidir. Kültür beşikten mezara kadar devam eder.

Kızlarımıza evin bu mânası -yani asıl mânası öğretilmiyor. Liselerde fizik, tabiat, riyaziye... gibi bir genç kız için tamamiyle lüzumsuz bilgiler verilmektedir. **Kadını erkekten ayırmayan bu yanlış öğretim sistemi** -ki şimdi birçok Avrupa memleketlerinde terkedilmektedir- evin asıl mânasına ve zevkine yabancı, ev kadınlığını haklı olarak hizmetçilik sanan, haklı olarak buna isyan duyan, istikametini şaşırması kız orduları yetiştiriyor.

“Anne” yetiştirmek için bir tek mektebimiz yoktur. Analığı yalnız hayvanca bir doğurganlık mânâsında anlıyoruz. Yüksek bir aile kültürü isteyen bu mevzuda kadını âdi bir dişi telâkki ettiğimiz halde, kalkıyoruz, liselerde, yarınki annenin hiç işine yaramayacak bir sürü ihtisas bilgileri umumî kültür verdiğimizizi sanarak kız çocuklarının beyinlerine dolduruyoruz.

Her lise tahsilini yapan kız yüksek tahsile devam edecek, meslek hayatına girecek değildir. Bunları birbirinden ayırmalıyız. **Doktor olacak bir kadınla ana olacak bir kadının lise tahsili birbirinin aynı olmamalıdır.**

İlk önce, ilk önce, ilk önce ev bilgisi. **Aile cemiyetin temel taşıdır; ve bir ev kurmak, mübalâğa değil, bir devlet kurmak kadar teknik bilgi ve incelik isteyen bir iştir: Her aile küçük bir devlet olduğu için ve yuvayı dişi kuş yaptığı için!** Sonra mükemmel bir ana olmanın gerektirdiği bilgiler: Çocuk bakımı ve terbiye... Mükemmel bir ev kadını ve mükemmel bir ana olmanın şartlarını kazandıktan sonra, Türk kızını, kültürünü genişletmelidir.

İdeal kadın, ne sadece iktisadî hesaplarla tezgâha ve tarlaya sürülen işçi kadın, ne sadece mutfak ve loğusa döseği arasında kalmış ev kadını, ne de sadece millet ve belediye meclislerinde nutuk irad eden sosyal ve siyasî kadındır... Hakikat, **kadının her şeyden evvel ana olduğunu** ilân edip duruyor. Analık farikası yani, kadının çocuğunu doğurması, emzirmesi ve muayyen yaşa kadar yetiştirmeye mecbur olması (ki o zaman ikinci bir çocuğu dünyaya gelecektir,) **erkeğin çalışma tarzıyla kadının arasındaki farkların** şekillerini değilse bile esasını şimdiden tayin eden zaruretlerdir.

Resûl-i Ekrem (sav) şöyle buyurmuştur:

- **En hayırlınız, ahlâkça en güzel olanınızdır.** (*Tirmizî ve Müslim*)
- İmanca mü'minlerin en olgunu, ahlâkı en güzel olup, efrâd-ı âilesine karşı en yumuşak, lütfkâr davranandır. (*Hz. Âişe*)
- Ümm-i Habîbe şöyle demiştir:
 - Yâ Resûlallah, dünyada iki kere evlenen bir kadın öldükten sonra her ikisi de cennete girdiklerinde, bu kadın ilk kocasının mı, yoksa son kocasının mı olacaktır? Peygamberimiz:
 - Muhayyerdir, dünyada kendisiyle (iyi geçinen) güzel ahlâklısı cennette kocası olur. (*Hz. Enes*)
- (*Allahu Teâlâ diğer kocanın aklına düşürmez de onu başkaları ile razı ve taltif eder.*)
- Can ve gönülden iman eden, kalbini her türlü fenâlıktan temizleyen, dili doğruyu söyleyen, **gönlünü hoş tutup hâline razı olan**, ahlâkını düzelten (güzel) sözleri dinleyip ibret nazarı ile bakan kurtulmuştur. (*Ebû Zer*)
- **Hayâ imandandır** ve iman (sahipleri) de Cennet'tedir. Kötü söz (lüzumsuz ve hayâsızca söylenen çirkin sözler) ise eziyettendir, eziyet edenler de ateşdedir. (*Ebû Hüreyre*)
- Hiddetlendirilip de (kızmayan) **yumuşaklık gösterip sabreden kimse**, Allah'ın sevgisine mazhar olur. (*Hz. Âişe*)
- Cehenneme haram olan veya cehennem kendisine haram olan kimseyi size haber vereyim mi? **Cehennem, her yumuşak huylu, uysal, sakın ve kolaylık gösterenlere haram kılınır.** (*İbn-i Mes'ûd*)
- Yâ Âişe! Rıfk sahibi ol. Çünkü Allahu Teâlâ bir ev halkına hayır dilediği vakit onlar arasına yumuşaklık ve uysallık verir. (*Hz. Âişe*)
- **Dünya bir meta'dır, en hayırlısı sâliha kadındır.** (*Müslim*)
- **Kadın dört (haslet) için nikâh edilir: Malı için, soyu için, güzelliği için ve dîni için. Sen dindarı olanı tercih et.** Allah malını çoğaltır. (*Buhârî, Müslim, Ebû Dâvûd, İbn-i Mâce*)
- İmanca en mükemmeliniz, ahlâkça en güzelinizdir. **En hayırlınız, kadınlarına karşı en iyi davrananızdır.** (*Tirmizî*)
- **Allah katında, helâl olan şeylerin en sevimsizi eşini boşamak (talâk) dır.** (*Müslim*)